

LÆSNING I OVERBYGNINGEN

Handleplan for læsning i overbygningen

LÆSNING I OVERBYGNINGEN

Kompetente læsere

Elevernes faglige læsning bør være i fokus i hele grundskoleforløbet. Uanset fag arbejder læreren med at bevidstgøre eleverne om, hvorfor de læser en tekst, hvad det forventes, at de får ud af teksten, hvordan denne nye viden kan forankres på den viden, de i forvejen er i besiddelse af – og i det hele taget sikre sig, at eleverne er læringsparate.

Det kræver tid at udvikle sig til en målrettet og strategisk læser, der læser fagtekster på en faglig måde. Fagenes tekster bliver op gennem skoleforløbet mere omfangsrige og behandler mere og mere komplekse og abstrakte emner og problemstillinger. Det er derfor en fortsat udfordring for eleverne at læse sig til viden.

Læsning og læseundervisning hører ikke til ét bestemt fag. Læseundervisning bør finde sted i ethvert bogligt fag i folkeskolen.

Delemner	Mål	Tiltag/ handlinger	Tegn	Evaluering
Faglig læsning: Elevernes faglige læsning bør være i fokus i hele grundskoleforløbet	At eleven er en målrettet og strategisk læser, der læser fagtekster på en faglig måde	Læreren introducerer de enkelte strategier og tydeliggør: Hvad det er for en strategi? Hvordan anvendes den? Hvorfor og hvornår den er nyttig?	Genkende forskellige teksttyper: læserbreve, reklamer, faglige tekster, rubrikker, artikler etc. og anvende effektive forståelsesstrategier. Der skal undervises i læsning i alle fag, så eleverne får forståelsen af de forsk. læsestrategier	Der evalueres i klasseteamet hvert år omkring indhold og den faglige læseundervisning
Faglig tekstforståelse	I forhold til læseformålet læser eleverne faglitteratur med passende hastighed og sikker forståelse	Faglæreren er ekspertlæser af sit fags tekster og har udviklet bevidsthed om egen undervisningspraksis (undervisningens 'hvad, hvordan og hvorfor'). Faglærer forsøger at afdække, hvor eleverne vil få problemer med læseforståelsen og beslutter, hvordan der bedst kan	Eleverne kan selvstændigt vælge en hensigtsmæssig læsestrategi. De skal kunne læse med sikker forståelse, hvor de anvender og integrerer informationer fra forskellige teksttyper og kilder	Eleverne viser en sikker og selvstændig forståelse af multimodale, faglige tekster og kan begrunde eget valg af strategier

		arbejdes med teksten, så eleverne kan forstå og huske det faglige indhold. Der skal skabes bevidsthed hos eleverne om strategier til læsning og forståelse, herunder kildekritik		
Eleverne skal have strategier til at arbejde med webtekster	Eleverne lærer søgeteknikker og kritisk stillingtagen til websider	Der undervises i søgeteknikker og kildekritik. Desuden undervises i relevante læseteknikker - bl.a. surfing, fragmentlæsning, skimning etc.	Eleverne kan navigere gennem webteksterne, søge kvalificeret samt forholde sig kritisk til kilder. Eleverne er bevidste om egen læreproces	Eleverne kan selvstændigt anvende webtekster til løsning af opgaver i de forskellige fag

- Struer Kommunes skolebiblioteker har en del klassesæt til læsekurser til udlån
- På <http://skolebibliotek.struer.dk/webtop/site.aspx?p=6492> kan lånes faglige læsekurser også for overbygningen. Skolebiblioteket er altid en god samarbejdspartner, der gerne sætter et kursus sammen
- På <http://skolebibliotek.struer.dk/webtop/site.aspx?p=6520> kan man låne film om et fagligt emne, og dermed kan man inddrage såvel det faglige i faget samt de filmiske virkemidler.

LÆSEHASTIGHED

Den funktionelle læser skal efter 9. klasse kunne læse let skønlitteratur med ca. 250 ord/minut og udfordrende tekster med ca. 170 ord/ minut

For at opnå denne hastighed er det fortsat nødvendigt at læse hver dag. En god rettesnor er 10 sider om dagen

LÆSNING GENERELT

Del-emner	Mål	Tiltag handlinger	Tegn	Evalue-ring
Tydelige læsemål	At eleven er bevidst om læseforståelsesstrategier: At læse på linjerne, mellem linjerne og bag linjerne	V. h. a. forskellige læsekurser undervises i valg af læsestrategier	Eleven kan selvstændigt finde strategier til løsning af opgaver	Eleven viser en sikkerhed i at angribe forskellige teksttyper
Arbejde bevidst med læselyst	At eleven nyder læsningen og af sig selv opsøger fritidslæsning	Eleverne præsenterer bøger for hinanden og skriver boganmeldelser. Lærer/skolebibliotekar laver booktalk som appetitvækker til læsning. Læsekampagner iværksættes sammen med skolebiblioteket - både på den enkelte skole, men også kommunalt. Indførelse af læsebånd	Eleven har et større udlån på bibliotekerne. Eleven fortæller uopfordret om en god bog	Eleverne kan selvstændigt anmelde bøger og præsentere dem gennem såvel oplæsning som booktalk
Arbejde bevidst med it	At forstærke elevens motivering gennem anvendelsen af it	Integrere it og fagtekster for bedre at fange drengene samt hjælpe svage læsere	Elever i læsevanskeligheder anvender selvstændigt CD-ord eller www.adgangforalle.dk	Eleven viser en større sikkerhed i afkodning af en tekst og bruger om nødvendigt af sig selv de forsk. hjælpemidler

- På <http://skolebibliotek.struer.dk/webtop/site.aspx?p=15833> kan læreren låne forskellige skønlitterære klassesæt målrettet overbygningen
- På <http://skolebibliotek.struer.dk/webtop/site.aspx?p=9039> ses klassesæt målrettet læsningens teknikker

DE FIRE FORSTÅELESSTRATEGIER

For læsning af alle teksttyper gælder en bevidstgørelse af de fire læseforståelsesstrategier:

Hukommelsesstrategier/repetitionstrategier

Bruges til at gentage eller repetere information i teksten for at huske indholdet ved at

- genlæse
- genfortælle
- skrive stikord, nøgleord mv.
- understrege ord og sætninger i teksten

Overvågningsstrategier

Bruges til at aktivere forhåndsviden og til at tjekke egen forståelse ved at

- bevidstgøre læseformål og teksttype – hvad er det, jeg laver? Hvad er det, jeg lærer?
- spørge sig selv om man forstår det, man læser
- udfylde begrebs- og ordkendskabskort
- flashcard
- skabe overblik over teksten ved f.eks. at læse indholdsfortegnelsen, se på illustrationer og læse evt. tekst, læse overskrifter, skimmelæse

Organiseringsstrukturer

Bruges til at koble til viden man allerede har og til at skabe overblik over tekstens indhold ved at gruppere og ordne information i forskellige forståelsesmodeller – f.eks. i

- procesnotater i f.eks. matematik
- handlingsbro, fortællehaj, fortællingsansigt, tidslinje i fiktive tekster i f.eks. dansk
- mindmaps, tankekort, styrkenotater i alle fag

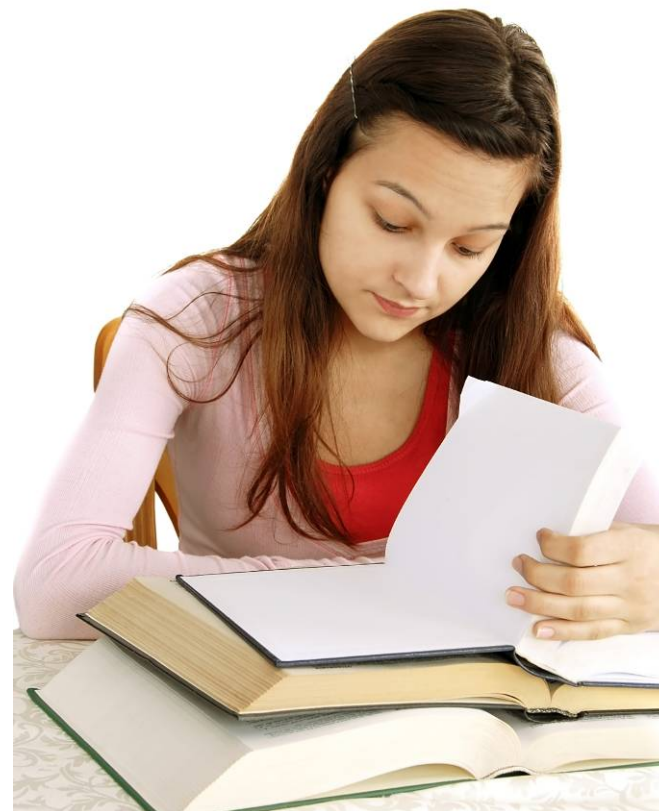

- kolonnenotater i f.eks. natur og teknik, historie og dansk
- skemaer og diverse diagrammer i f.eks. matematik og natur og teknik
- årsag-følgekort i f.eks. natur og teknik

Elaboreringsstrategier/bearbejdningsstrategier

Bruges til at koble til viden man allerede har og gøre teksten mere meningsfyldt. Den nye information bliver bearbejdet og uddybet ved f.eks. at

- drage sammenligninger
- finde ligheder og uligheder
- give eksempler
- drage slutninger
- inddrage personlige erfaringer
- undervise andre
- skrive logbog
- stille spørgsmål
- anvende venn-diagrammer
- anvende VØL og VØSLE

TÆT PÅ MENNESKER, TEKNOLOGI OG NATUR

